

סקר אירופי 2008

מהו הסקר האירופאי:

בימים אלו מתבצע הגל הרביעי של הסקר החברתי האירופאי [European Social Survey: ESS]. הסקר החברתי האירופי הינו פרויקט תשתית במדעי החברה עבור מחקר והוראה. מטרתו ליצור בסיס נתונים על עמדות, ערכים והתנהגויות והשינויים בהם לאורך זמן. המטרה היא לחזור על הסקר מידי שנתיים ולנצלו ככלי למעקב אחר שינויים חברתיים. הסיבוב הראשון של הסקר התבצע בשנת 2003 ב- 22 מדינות, הסיבוב השני התבצע בשנת 2004 ב- 26 ארצות, ובסיבוב השלישי [2006] השתתפו 25 מדינות. הסקר הוא פרי יוזמה של קבוצת מחקר באירופה במימון ועידוד הקרן האירופית למדע והאיחוד האירופי. החלק הישראלי הינו ביוזמה ומימון של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

הסקר החברתי האירופי שם לו למטרה להוות מודל של סקר השוואתי בינלאומי באיכות גבוהה ביותר. איכות נתוני הסקר (העומדים לרשות חוקרי מדעי החברה) הינה תוצר של סטנדרטים מתודולוגיים אחידים המציבים את רף האיכות ברמה של הסקרים הטובים ביותר בארה"ב ואירופה. בסיס הנתונים, בשילוב עם תכניות קיימות של קרנות מחקר שונות (כגון: תכניות של האיחוד האירופי או GIF) יקלו על שיתוף פעולה מחקרי בין חוקרים ישראלים ואירופים בתחומים שונים של מדעי החברה.

ישראל משתתפת בסקר כחברה באקדמיה האירופית למדע. עבודת השדה בישראל וההכנות הכרוכות בכך נעשו על-ידי מכון ב.י כהן באוניברסיטת תל-אביב, בהנחיית ועדת היגוי שכללה נציגים מאוניברסיטאות ומדיסציפלינות שונות.

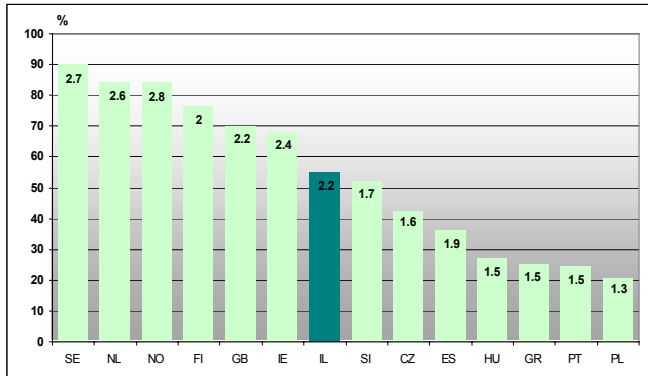
אילו נושאים מקיף הסקר?

הסקר מקיף נושאים רבים וכולל שאלות בנושאים כמו עניין בפוליטיקה, נטיות חברתיות-פוליטיות, הון חברתי ואמון במוסדות, אפליה, תחושת רווחה סובייקטיבית, ערכים אנושיים בסיסיים, עמדות כלפי הדרה חברתית, דת, זהות (אתנית ואזרחית), אתנוצנטריות, חשיפה לאמצעי תקשורת שונים ושימוש בהם, עמדות כלפי מדינת הרווחה ועמדות ביחס לאוכלוסיה מבוגרת וצעירה. כמו כן, כולל השאלון מידע דמוגרפי-חברתי מפורט (כולל השכלה ותעסוקה) על הנחקר, בן/בת הזוג וההורים.

"הון חברתי"-עמדות ישראלים בהשוואה לאוכלוסיות במדינות שונות באירופה, ממצאים מסיבוב ראשון:

בשנים האחרונות גובר העניין האקדמי והציבורי במושג "הון חברתי", במקורות שלו ובהשלכות שלו על מגוון רחב של תופעות, מהתמודדות עם עבריינות ופשיעה דרך מעורבות פוליטית ועד צמיחה כלכלית. הון חברתי מעוגן בקשרים חברתיים יציבים ושני מרכיבים מרכזיים שלו הינם אמון ויחסי הדדיות. יחסי אמון מבוססים על מערכת נורמטיבית משותפת ומשקפים תפיסה בקרב בני הקבוצה כי אחרים יפעילו שיקולים של הגינות וצדק ביחסים עימם. אחד הביטויים הבולטים של הון חברתי הינו מעורבות חברתית גבוהה והשתתפות במסגרות של פעילות במגוון של מסגרות חברתיות. בפני משתתפי הסקר הוצגה רשימה של 12 קטגוריות שונות של ארגונים שהפעילות בהם וולונטרית והם התבקשו לציין עבור כל קטגוריה אם הם היו חברים בארגון כלשהו במהלך השנה הקודמת [הרשימה כללה ארגונים לפעילות חברתית ותרבותית, ארגונים דתיים, ארגונים פרופסיונליים ואיגודים מקצועיים, ארגוני סיוע, הגנה על הסביבה, ארגונים פוליטיים].

בתרשים שלהלן מופיעים נתונים עבור 14 מדינות על אחוז המשיבים שענו באופן חיובי על אחת הקטגוריות לפחות (כלומר היו חברים בארגון כלשהו). נתון זה בא לידי ביטוי בגובה העמודות.

הציונים הנוגעים להיקף ההשתתפות החברתית מציבים את ישראל בדיוק בתפר שבין מדינות צפון ומערב אירופה לבין מזרח אירופה ודרומה. כמחצית המשיבים בישראל אמרו שהם חברים מתוך בחירה בארגון אחד לפחות. זאת בהשוואה, מצד אחד, לשבדיה, הולנד ונורבגיה שבהן למעלה מ- 80 אחוז מהמשיבים השתתפו במסגרות כאלה, ומצד שני, להונגריה, יון, פורטוגל ופולין בהן השתתפות מסוג זה אפיינה פחות מ- 30 אחוז מהאוכלוסייה הבוגרת. נציין כי בישראל, המרוואיינים החברים מתוך בחירה בארגון אחד לפחות, נוטים יותר להשתתף בארגונים חברתיים מאשר בארגונים הומניטריים או ארגונים להגנת הסביבה.

קבלת מידע נוסף:

לקבלת מידע נוסף על המחקר, ו/או על מכון ב.י. כהן, אנא הרגישו חופשי להתקשר אל אירית, מזל, קארין או ענת, במכון כהן למחקרי דעת קהל באוניברסיטת תל-אביב, לטל 03-6408963 או לפנות לאתר המכון: <http://bicohen.tau.ac.il/>